

СТАНОВИЩЕ

От: Проф. д.н. Таня Петрова Парушева
УНСС, катедра „Икономика на туризма”
Научна специалност: „Икономика и управление (туризъм)”

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Габриела Миткова Лебешковска*
Тема на дисертационния труд: *„Маркетингово управление по приложение на иновациите в туризма“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 3401/23.10.2025 г. на Зам.-ректора по научноизследователската дейност на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към катедра „Икономика на туризма”, факултет „Икономика на инфраструктурата” на УНСС по научна специалност „Икономика и управление (туризъм)”. Обучението е осъществено в задочна форма през периода 2022 г. – 2026 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Представеният за становище дисертационен труд на докторант Габриела Миткова Лебешковска, авторефератът и научните публикации, свързани с него са резултат от самостоятелно научно изследване. Разработката е в **обем** от 268 страници. В основния текст са илюстрирани 12 таблици и 39 фигури. **Структурата** на дисертационния труд почива върху добре обоснована логика. Състои се от увод (12 стр.), изложение в три глави (228 стр. основен текст), заключение (6 стр.), списък на използваните литературни източници (19 стр.) и приложения – 3 стр.

Аргументирано и убедително са открити **актуалността и значимостта** на изследваната проблематика. Посочено е, че иновациите са ключов фактор за модернизиране на туристическите услуги, подобряване на клиентското преживяване и оптимизиране на бизнес процесите.

Сполучливо са разграничени **обектът** на изследването – „иновациите в туризма, разгледани като ключов фактор за развитието и конкурентоспособността на туристическите предприятия” и **предметът** на изследването – „маркетинговото управление при внедряването на иновации в туризма”. Ясно и точно е дефинирана **целта** на изследването – „да се разработи цялостна концепция за маркетингово управление на прилагането на иновациите в туризма в България”. За нейното постигане са формулирани **4 изследователски задачи**.

Подходящо конструирана е **изследователската теза** на автора, че „ефективното маркетингово управление заема водещо място в процеса на внедряване и прилагане на иновации в туристическия сектор, тъй като представлява ключов механизъм за осигуряване на баланс между предлагането и търсенето, както и за създаване на дългосрочна стойност за клиента”. Правилно са дефинирани **3 работни хипотези**.

Използваната научна литература включва 229 заглавия, от които 50 са на български език, 100 на английски език и 79 интернет сайта. Литературните източници са ползвани **добросъвестно и коректно**.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В **първа глава** на дисертационния труд „**Маркетинг, иновации и управление на маркетинга**” са разгледани възникването и развитието на маркетинга в туризма, неговата същност, съдържание и особености. Извършен е анализ на съществуващи изследвания. Специално място е отделено на управлението на маркетинга в пазарната икономика. Вниманието е насочено към иновациите в туристическия сектор – същност, видове и значение. Поставен е акцент върху синергията между маркетинговия мениджмънт и иновационните процеси в туристическия сектор.

Във **втора глава** на дисертационния труд „**Съвременни тенденции в иновационната дейност в туризма**” са дискутирани иновациите в туроператорската дейност и иновационната дейност в ресторантьорството и хотелиерството. Открити са високотехнологичните иновации, приложението им в хотелиерството и са посочени примери за добри практики. Извършен е преглед на иновациите в туризма на ниво дестинация.

В трета глава на дисертационния труд **„Подобряване на преживяванията на туристите чрез иновации в хотелиерството в България”** е поставен акцент върху критериите и методите на емпиричното изследване, неговите концептуални и методологични основи. Извършен е анализ на прилагането на иновациите в туристическите обекти. Анализирани и обобщени са резултатите от емпиричното изследване. Дадени са технологични предписания при приложение на иновациите в туризма. Разкрити са възможностите за подобряване на иновационната дейност на туризма в България. Изведени са препоръки за усъвършенстване на иновационната дейност в туризма. Предложен е авторски модел на иновационно ориентирано маркетингово управление в туризма.

В **заключението** са обобщени резултатите от маркетинговото управление по приложение на иновациите в туризма.

Използваната методология включва количествени и качествени методи. Приложени са анализ и синтез, индукция и дедукция, анкетно проучване, интервюта, статистически и експертен анализ.

Поставените **цел и задачи** са успешно **изпълнени**. Текстът е написан на научен език.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Докторант Лебешковска правилно е формулирала приносите в дисертационния труд. Представената справка оценяваме като коректна и реално отразяваща постигнатите резултати.

В дисертационния труд ясно се открояват следните **научни и научно-приложни приноси**:

първо – въз основа на теоретичен анализ е откроена ролята на иновациите като фактор за повишаване на конкурентоспособността и устойчивото развитие на туристическия сектор;

второ – идентифицирани са основните фактори, влияещи върху прилагането на иновации в туристическия сектор;

трето – проведено е анкетно проучване сред туристи и специалисти и са установени нагласите, потребностите и очакванията относно иновациите в туризма;

четвърто – разработен е модел за иновационно ориентирано маркетингово управление в туризма;

пето – формулирани са препоръки за подобряване на иновационната политика и практика в българския туризъм.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторант Габриела Лебешковска отговаря на **минималните национални изисквания** за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, съгласно чл. 2б, ал. 2 и ал. 3 на Закона за развитие на академичния състав в Република България. Тя има **3 публикации**, самостоятелни. Докладите са отпечатани в сборници от участие в юбилейни научни конференции. Публикациите са **представителни** и осигуряват достатъчно **разпространение на резултатите** от изследването сред академичната общност и заинтересованите среди от туристическия бизнес.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът е в обем от **111 страници на български и английски език**. Той коректно кореспондира с дисертационния труд и достоверно представя в синтезиран вид изследваните проблеми.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Бих си позволила да препоръчам, в бъдещата си работа докторант Габриела Лебешковска да проучи иновационната политика и практика в българското ресторантьорство.

8. Заключение

С убеденост давам **положителна оценка** на дисертационния труд на тема „Маркетингово управление по приложение на иновациите в туризма“. Потвърждавам, че той изцяло **съответства на изискванията** на ЗРАС на Република България, Правилника за неговото прилагане и Правилника за учебната дейност на УНСС – част трета „доктор“.

Предлагам на уважаемите членове на научното жури да вземат решение „**ЗА**“ присъждането на **образователната и научна степен „доктор“** в област на висшето образование **3. „Социални, стопански и правни науки“**, професионално направление **3.8. „Икономика“**, научна специалност **„Икономика и управление (туризъм)“** на **ГАБРИЕЛА МИТКОВА ЛЕБЕШКОВСКА** – задочен докторант в катедра „Икономика на туризма“ към факултет „Икономика на инфраструктурата“ на УНСС.

София,
09.12.2025 г.

Изготвил становището:
(проф. д.н. Таня Парушева)

ACADEMIC STATEMENT

By: *Prof. D.Sc. Tanya Parusheva*
University of National and World Economy, Sofia
Scientific specialty "Economics and Management (Tourism)"

Regarding: dissertation for the award of the educational and scientific degree
"doctor" in a *scientific specialty at the UNWE.*

Author of the dissertation: *Gabriela Mitkova Lebeshkovska*
Topic of the dissertation: *"Marketing management in the application of innovations in tourism"*

Reason for presentation of the opinion: participation in the scientific jury for the defense of the dissertation work according to Order No. 3401/23.10.2025 of the Vice-Rector for Research of the UNWE.

1. Information about the dissertation candidate

The dissertant was trained in the PhD program at the *Department of Economics of Tourism, Faculty of Economics of Infrastructure of the UNWE in the scientific specialty "Economics and Management (Tourism)"*. The training was carried out in *part-time* form in the period 2022 – 2026.

2. General characteristics of the presented dissertation work

The dissertation work of doctoral student Gabriela Mitkova Lebeshkovska, submitted for opinion, the abstract and the scientific publications related to it are the result of independent scientific research. The development is 268 pages **long**. The main text is illustrated with 12 tables and 39 figures. The **structure** of the dissertation work is based on a well-founded logic. It consists of an introduction (12 pages), an exposition in three chapters (228 pages of the main text), a conclusion (6 pages), a list of literary sources used (19 pages) and appendices – 3 pages.

The **relevance and significance** of the researched issues are highlighted in a convincing and well-argued manner. It is pointed out that innovations are a key factor for modernizing tourism services, improving the customer experience and optimizing business processes.

The **object** of the study – “innovations in tourism, considered as a key factor for the development and competitiveness of tourism enterprises” and the subject of the study – “marketing management in the implementation of innovations in tourism” are successfully distinguished. The **goal** of the study is clearly and precisely defined – “to develop a comprehensive concept for marketing management of the implementation of innovations in tourism in Bulgaria”. To achieve this, **4 research tasks** have been formulated.

The **author’s research thesis** is appropriately constructed, that “effective marketing management occupies a leading position in the process of implementing and applying innovations in the tourism sector, as it represents a key mechanism for ensuring a balance between supply and demand, as well as for creating long-term value for the customer”. **3 working hypotheses** are correctly defined.

The **scientific literature** used includes 229 titles, of which 50 are in Bulgarian, 100 in English and 79 internet sites. The literary sources have been used in **good faith and correctly**.

3. Evaluation of the obtained scientific and applied scientific results

The **first chapter** of the dissertation “**Marketing, Innovation and Marketing Management**” examines the emergence and development of marketing in tourism, its essence, content and features. An analysis of existing research has been carried out. A special place is devoted to marketing management in a market economy. Attention is focused on innovations in the tourism sector – essence, types and significance. Emphasis is placed on the synergy between marketing management and innovation processes in the tourism sector.

In the **second chapter** of the dissertation “**Modern Trends in Innovation in Tourism**” innovations in tour operator activities and innovation in the restaurant and hotel industry are discussed. High-tech innovations, their application in the hotel industry are highlighted and examples of good practices are given. A review of innovations in tourism at the destination level is carried out.

In the **third chapter** of the dissertation “**Improving the Experience of Tourists through Innovation in the Hospitality Industry in Bulgaria**” an emphasis is placed on the criteria and methods of empirical research, its conceptual and methodological foundations. An analysis of the application of

innovations in tourist sites has been carried out. The results of the empirical research have been analyzed and summarized. Technological prescriptions for the application of innovations in tourism have been given. The possibilities for improving the innovation activity of tourism in Bulgaria have been revealed. Recommendations for improving the innovation activity in tourism have been derived. An author's model of innovation-oriented marketing management in tourism has been proposed.

The **conclusion** summarizes the results of marketing management in the application of innovations in tourism.

The **methodology** used includes quantitative and qualitative methods. Analysis and synthesis, induction and deduction, questionnaire survey, interviews, statistical and expert analysis were applied.

The **set goals and objectives** were **successfully achieved**. The text is written in **scientific language**.

4. Evaluation of scientific and applied scientific contributions

Doctoral student Lebeshkovska has **correctly formulated** the contributions in the dissertation. We assess the presented reference as correct and realistically reflecting the achieved results.

The following **scientific and scientific-applied contributions** are clearly highlighted in the dissertation:

first – based on theoretical analysis, the role of innovations as a factor in increasing the competitiveness and sustainable development of the tourism sector is highlighted;

second – the main factors influencing the implementation of innovations in the tourism sector are identified;

third – a survey was conducted among tourists and specialists and the attitudes, needs and expectations regarding innovations in tourism were established;

fourth – a model for innovation-oriented marketing management in tourism was developed;

fifth – recommendations for improving innovation policy and practice in Bulgarian tourism are formulated.

5. Evaluation of dissertation publications

Doctoral student Gabriela Lebeshkovska **meets the minimum national requirements** for awarding the educational and scientific degree “doctor”, according to Art. 2b, para. 2 and para. 3 of the Act on the Development of Academic Staff in the Republic of Bulgaria. She has **3 publications**, independent. The reports are printed in proceedings of participation in

anniversary scientific conferences. The publications are **representative** and ensure sufficient **dissemination of the results** of the research among the academic community and interested circles in the tourism business.

6. Evaluation of the abstract

The abstract is **111 pages in Bulgarian and English**. It correctly corresponds to the dissertation work and faithfully presents the researched problems in a synthesized form.

7. Critical notes, recommendations and questions

I would like to recommend that in her future work, doctoral student Gabriela Lebeshkovska study innovation policy and practice in the Bulgarian restaurant industry.

8. Conclusion

I confidently give a **positive assessment** of the dissertation work on the topic “Marketing Management in the Application of Innovations in Tourism”. I confirm that it fully **complies with the requirements** of the Law on Administrative Procedure of the Republic of Bulgaria, the Regulations for its implementation and the Regulations for the educational activity of the UNWE – part three “doctor”.

I propose to the esteemed members of the scientific jury to make a decision **“FOR”** the awarding of the **educational and scientific degree “doctor”** in the field of higher education **3. “Social, economic and legal sciences”**, professional direction **3.8. “Economics”**, scientific specialty **“Economics and Management (Tourism)”** to **GABRIELA MITKOVA LEBESHKOVSKA** – part-time doctoral student in the Department of “Economics of Tourism” at the Faculty of “Economics of Infrastructure” of the UNWE.

Sofia,
19.07.2025.

Academic Statement by:
(Prof. D.Sc. Tanya Parusheva)